

Finanční kontrola

Nový zákon má vše zjednodušit. Starostové ale

ILUSTRACNÍ FOTO: LUCIE PANENKOVÁ

Návrh zákona o řízení a kontrole veřejných financí nahradí dosud platný zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, a částečně transponuje směrnici 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států. Zákon by měl vejít v platnost 1. ledna 2018. Sdružení místních samospráv (SMS) k návrhu zákona uplatnilo řadu připomínek.

Lucie Sýkorová

Návrh zákona byl psán s cílem zjednodušit řízení a kontrolu veřejných financí. Bohužel se do něj v prvních verzích dostala řada ustanovení, která obcím i jiným subjektům práci přidávají. Například hrozilo, že obce budou muset vypracovávat a posílat nějaké zprávy navíc,“ podotýká tajemník SMS Tomáš Chmela. „Kontrolní zpráva spočívala dosud fakticky v sestavení rozsáhlého výkazu s předepsanými údaji, které účetní na obcích vyplňovali často duplicitně také do jiných hlášení. Navíc forma těchto kontrolních zpráv nebyla úplně jednotná a v důsledku neumožňovala ani souhrnné vyhodnocování,“ informuje Tomáš Chmela.

Jednání s pracovníky Ministerstva financí, kteří tento návrh zpracovávají, bylo podle něj velmi efektivní a v připomínkovém řízení se podařilo řadu věcí zjednodušit. „Nebude nutné vy-

pracovávat více kontrolních zpráv než dosud, tedy víc než jednu ročně. Novinkou by mělo být online rozhraní, které uživatelsky jednoduchým způsobem umožní rychlé vyplnění. Jak nás ujišťovali zástupci ministerstva, kontrolní zpráva by měla mít podobu jednoduchého webového dotazníku. Ministerstvo financí také na základě četných výhrad ze strany obcí již nebude vyžadovat informace, které lze získat z jiných veřejných databází (např. ČSÚ),“ vyjmenovává Tomáš Chmela změny, které by nový zákon měl přinést.

Odpovědnost za škodu chce ministerstvo ponechat

Za zásadní část návrhu zákona považují zástupci SMS ustanovení § 11 odst. 6 o odpovědnosti za způsobenou škodu do tohoto procesního zákona. „SMS ČR vyjádřilo s tímto bodem zásadní nesouhlas, neboť hmotná a trestní odpovědnost za způsobenou

škodu je dostatečně implementována v jiných normách a předpisech. Domníváme se tedy, že se jedná o duplicitní ustanovení, které kopíruje jak zákon o obcích, tak i příslušná ustanovení trestního zákoníku,“ vysvětluje Tomáš Chmela. „Navíc je zcela zřejmé, že i sebekvalitnější manažer může svým jednáním způsobit ztrátu a totéž platí i u jakéhokoliv vedoucího pracovníka ve veřejné správě včetně starosty. Ten je navíc vystaven důsledné veřejné kontrole, funguje často pod permanentním tlakem a pro úmyslné trestní jednání je vůbec jen velmi malý prostor. Uvážíme-li současné parametry odměňování starostů, kteří i v mezích veřejné správy jako celku jsou odměňováni opravdu velmi skromně, je otázkou, zda další veřejnou „ostrakizaci“ bude vůbec v dalším období zájem o výkon starostenského povolání,“ obává se tajemník. SMS ČR v této věci ponechalo rozpor.

mají výhrady

Ministerstvo financí se ale rozhodlo toto ustanovení v návrhu zákona ponechat. „Je to v zájmu ochrany veřejných financí. Ustanovení ukládá totiž jasnou povinnost vymáhat náhradu po osobách, které škodu zavini-ly. Ačkoliv ji dle zásady péče řádného hospodáře mají organizace vymáhat i dnes, ne všechny tak skutečně činí,“ konstatuje Jakub Vintrlík z Ministerstva financí. „Ustanovení neupravuje výši škody ani proces jejího vymáhání. Po zaměstnanci, který žádnou ze svých povinností neporušil, škoda vymáhána nebude,“ dodává.

Sankce mohou být i likvidační

Zástupci SMS ČR vyjádřili také nesouhlas se současným uplatňováním instrumentu „porušení rozpočtové kázně“, který operuje s neúměrně vysokými sankcemi, a to i v případech formálních pochybení bez úmyslného zavinění. „Porušení rozpočtové kázně je klasický „strašák“ veřejného investování. Zejména při realizaci dotačních projektů vzniká toto pochybení často banálním způsobem, bohužel však s fatálními důsledky,“ upozorňuje To-

máš Chmela. Typickým příkladem je podle něj pozdní odevzdání závěrečného vyúčtování dotace, které může vést ke vratce celé dotace a ještě k doměření penále ve výši 100 %. „Taková sankce pak bývá pro malou obec likvidační, vede k mnohaletým splátkovým kalendářům a zcela zastaví investiční rozvoj. Jsem rád, že Ministerstvo financí tento striktní postoj hodlá přehodnocovat, a to zejména u případů neúmyslného pochybení,“ dodává tajemník.

Další připomínka zástupců SMS ČR směřovala na potřebnost zásadní změny zákona o dani z příjmů, která má již téměř 170 novelizací. „Zatímco dříve si příjmovou daň dovedl spočítat i laik, což platilo i pro obce, nyní to vůbec není jednoduché. Zákon o dani z příjmů je jeden z nejkomplikovanějších zákonů vůbec. Obce a zvláště i jimi zřizované organizace, jako například školy, fungují ve specifickém režimu. Navíc obcemi odvedená daň se pak navrací zpět do rozpočtů obcí,“ popisuje Tomáš Chmela. „Dle informací Ministerstva financí je nyní v přípravě zákon nový a náš požadavek vůči ministerstvu zní: zásadně zjednodušit celý předpis. Tuto legislativní novinku snad poznáme ještě letos,“ doufá tajemník.

Starostové: povinný účet u ČNB? Nejlépe zrušit!

Tématem, v němž by starostové českých měst a obcí také rádi viděli změnu, je povinnost obcí vést účet u ČNB. „Tato povinnost je příklad typické administrativní nadbytečnosti, která obcím nic nepřináší. Požadavek na její zrušení vznášíme na Ministerstvu financí opakovaně, ale zdá se, že silné makroekonomické důvody takového opatření nepřevažují nad cílem zjednodušit administrativní procesy. Jen připomínám, že samotná obsluha účtu u ČNB je velmi nepružná a že obce tyto účty využívají jen v té nejnutnější míře,“ vyjmenovává Tomáš Chmela. „Důvody tohoto nařízení jsou dle zástupců Ministerstva financí makroekonomické a bohužel není zrušení této povinnosti zatím plánováno.“

Ministerstvo financí o zrušení povinnosti obcí mít účet vedený u ČNB v tuto chvíli skutečně neuvažuje. „Obce využívají své účty u centrální banky

rozdílně. Některé převádějí přijaté prostředky druhý den na účty v jiných komerčních bankách, jiné využívají bankovní účty v plném rozsahu, který jim umožňuje současná legislativa. Rozsah poskytovaných služeb je však nyní omezen pouze na úhradovou formu placení,“ říká Jakub Vintrlík z Ministerstva financí. „Od náběhu účtů obdržela ČNB od obcí nemalý počet sdělení, že by přivítaly rozšíření nabídky služeb (hotovosti, inkasa apod.), možnost otevření dalších účtů či převedení veškerých svých prostředků do ČNB. Návrh novely zákona o rozpočtových pravidlech, která je nyní projednávána v Poslanecké sněmovně ve třetím čtení, proto obsahuje úpravu rozsahu poskytování bankovních služeb ČNB. Přijetí novely by mělo obcím využívání těchto účtů usnadnit.“

Řízení rizik nebude nadměrnou zátěží

Další hrozbou byla původně navrhovaná ustanovení o „řízení rizik“. Ta se v textu zákona nakonec také podstatně zjednodušila. „K řízení rizik se ovšem připravuje ministerská vyhláška, jejíž definitivní text není ještě znám. SMS ČR v této věci ministerstvo vyzvalo, aby nedocházelo k dalšímu zatěžování obcí formalitami,“ uvádí Tomáš Chmela. Návrh vyhlášky bude prý SMS dle příslibu Ministerstva financí předložen k další opo- ntuře. „Měl by snad být k dispozici již v průběhu letošního roku. Cílem našeho sdružení bylo zejména přesvědčit ministerstvo, že řízení rizik v pravém slova smyslu má význam jen u větších subjektů. Naš návrh zní, že pod působnost tohoto předpisu by měly patřit pouze subjekty, které zřizují odbor interního auditu,“ vysvětluje tajemník SMS.

V tomto bodě přináší Ministerstvo financí pozitivní zprávy. „Vyhláška bude navržena tak, aby zejména malým obcím nepřinášelo řízení rizik nadměrnou administrativní zátěž. Pouze upřesní a stanoví minimální požadavky na zavedení účinného systému řízení rizik. Nebude zavádět funkce typu koordinátora nebo manažera rizik, neboť řízení rizik je již dnes součástí vnitřního kontrolního systému,“ tvrdí Jakub Vintrlík. ■